

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **Z. G. (G.)**

skazanego z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 25 września 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 8 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 138/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt IV K 84/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego Z. G. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adwokata M. W. - Kancelaria Adwokacka w G. - kwotę 1107 zł (tysiąc sto siedem złotych), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.**

[K.K.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt IV K 84/21, uznał oskarżonego Z. G. za winnego zarzucanych mu czynów i skazał go: za czyny z art. 197 § 1 kk w zw. z art. 12 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za przestępstwa z art. 189a § 1 k.k. i art. 203 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na podstawie art. 189a §1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. na karę 5 lat pozbawienia wolności, a za przestępstwa z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Następnie Sąd *meriti* orzekł karę łączną w wysokości 6 lat pozbawienia wolności oraz orzekł o dowodach rzeczowych i kosztach postępowania.

Apelację od przedmiotowego wyroku złożył obrońca Z. G. podnosząc zarzuty: obrazy przepisów prawa procesowego, a to art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. § 1 pkt 1 k.p.k., poprzez ustalenie okoliczności faktycznych sprawy na podstawie wybiórczego materiału dowodowego, uznając za prawdziwe wyłącznie zeznania świadków - pokrzywdzonych, w sytuacji, gdy zeznania te są niepełne, a dodatkowo każda z pokrzywdzonych wiedziała w jakim celu wyjeżdża do Niemiec i w tym kontekście powinny być przez sąd orzekający w sprawie ocenione ze szczególną ostrożnością, natomiast wyjaśnienia oskarżonego od początku postępowania były niezmiennie, są spójne, logiczne i korespondują z niektórymi zeznaniami świadków, również złożone oświadczenie przez oskarżonego, w których złożył pisemne wyjaśnienia jest logiczne i nie pozostaje w sprzeczności ze stanem faktycznym, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na jego treść, a polegającego na przyjęciu, iż oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika w sposób nie budzący wątpliwości, iż jest on osobą odpowiedzialną za rzekome zdarzenia, o których popełnienie jest oskarżony, co więcej, wyjaśnienia złożone w oświadczeniu oskarżonego są logiczne i spójne.

Formułując powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od przypisanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 138/22, Sąd Apelacyjny w Katowicach utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, zwalniając jednocześnie oskarżonego Z. G. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego.

Od wskazanego orzeczenia Sądu odwoławczego kasację wniósł, obrońca skazanego Z. G., formułując zarzut rażących naruszeń prawa procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- I. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. oraz 410 k.p.k., polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych podnoszących naruszenie przez Sąd I instancji zasad swobodnej oceny dowodów poprzez jej zastąpienie dowolną oceną dowodów poprzez przyznanie waloru wiarygodności wyłącznie zeznaniom świadków - pokrzywdzonych, co w konsekwencji skutkowało uznaniem, że oskarżony dopuścił się czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, podczas gdy prawidłowa kontrola dokonana przez Sąd odwoławczy i analiza zgłoszonych zarzutów winna prowadzić do wniosku, iż Sąd I instancji przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów, a prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego dokonana przy uwzględnieniu zasady swobodnej oceny dowodów, zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, jak również zasady *in dubio pro reo* powinna prowadzić do wniosku, że oskarżony zarzucanych czynów nie popełnił, a tym samym winien on być uniewinniony;
- II. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie czy Sąd I instancji, wobec zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonał rozstrzygnięcia wątpliwości na korzyść oskarżonego i w konsekwencji utrzymanie w mocy wyroku rażąco niesprawiedliwego, podczas gdy prawidłowa kontrola instancyjna winna doprowadzić do uniewinnienia oskarżonego od zarzucanych mu czynów, albowiem w niniejszym postępowaniu

wątpliwości winny zostać rozstrzygnięte na jego korzyść w oparciu o naczelne zasady procesu karnego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu pierwszej instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie tej części uzasadnienia należy wskazać, że w ocenie Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny w Katowicach dokonał prawidłowej kontroli odwoławczej wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach rozstrzygającego w przedmiocie odpowiedzialności karnej Z. G.. Wynika to z treści uzasadnienia wyroku z dnia 8 grudnia 2022 r. W orzeczeniu tym Sąd odwoławczy wyczerpująco odniósł się do zarzutów apelacyjnych wskazując, iż dokonana przez Sąd Okręgowy w Gliwicach ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne są trafne, uwzględniają zasady prawidłowego rozumowania, pozostają w zgodzie z zasadami doświadczenia życiowego, wiedzy i logicznego rozumowania.

Odnosząc się do pierwszego z postawionych przez obrońcę w treści kasacji zarzutów, a dotyczącego nienależytej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych podnoszących naruszenie przez Sąd pierwszej instancji zasady swobody oceny dowodów poprzez jej zastąpienie dowolną oceną dowodów poprzez przyznanie waloru wiarygodności wyłącznie zeznaniom świadków - pokrzywdzonych, co w konsekwencji skutkowało uznaniem, że oskarżony dopuścił się czynu zarzucanego aktem oskarżenia, podczas gdy prawidłowa kontrola dokonana przez Sąd odwoławczy powinna doprowadzić do uniewinnienia oskarżonego, wskazać należy, co następuje. Trafnie zwrócił uwagę prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, że obrońca skazanego w treści nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie wykazał niepełności, nielogiczności czy niewiarygodności w zeznaniach pokrzywdzonych, przedstawiając własną ocenę przeprowadzonych w

sprawie dowód w postaci depozycji tych świadków. Sąd drugiej instancji zaś nie jest właściwy w przedmiocie ponownej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów z osobowych źródeł dowodowych, a jedynie do kontroli trafności tej oceny dokonanej przez sąd *meriti*, a w tym przedmiocie słusznie zaakceptował przeprowadzoną przez Sąd Okręgowy w Gliwicach ocenę respektującą zasadę swobodnej oceny dowodów. Autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia zarzut kasacji sformułował natomiast opierając się na założeniu, że nieprzesłuchany świadek S. A. posiadał wiedzę mogącą mieć zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia analizowanej sprawy. Wskazał, że Sąd drugiej instancji pomimo dopuszczenia wniosku dowodowego obrońcy, nie przedsięwziął działań celem odebrania zeznań od tego świadka dysponując odpowiednimi narzędziami do jego przesłania również na odległość. Skarżący nie dostrzegł jednak faktu, który wynika z akt przedmiotowego postępowania, a mianowicie tego, że ów świadek złożył oświadczenie, z którego nie tylko wynika, że na stałe mieszka on w Niemczech, ale przede wszystkim, iż nie posiada on wiadomości na temat okoliczności związanych ze sprawą. Na marginesie należy dodać tylko, że stosownie do treści art. 171 § 1 pkt 2 k.p.k. wniosek dowodowy należy oddalić, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy. Co prawda Sąd odwoławczy nie oddalił wniosku dowodowego o przesłuchanie świadka S. A. postanowieniem, uchybiając procedurze, przy czym w przywołanych okolicznościach niniejszej sprawy, nie ma to znaczenia dla przyjętego rozstrzygnięcia.

Nie znajduje także uzasadnienia podniesiony w kasacji zarzut polegający na nieprzeprowadzeniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez jej dokonanie bez respektowania przez Sąd drugiej instancji naczelných zasad procesowych, a przede wszystkim zasady *in dubio pro reo* nakazującej rozstrzygnięcie pojawiających się w sprawie wątpliwości na korzyść oskarżonego, co zdaniem autora kasacji winno doprowadzić do wydania wyroku uniewinniającego Z. G.. Rzecz jednak w tym, że na gruncie niniejszej sprawy wątpliwości takich Sądy obu instancji nie dostrzegły, albowiem takich brak. Prezentowana zaś przez obrońcę w nadzwyczajnym środku zaskarżenia argumentacja, jak trafnie zauważył i w tym wypadku prokurator w odpowiedzi na kasację, stanowi jedynie polemikę z Sądem

co do uznania materiału dowodowego za wystarczający do przypisania oskarżonemu zarzucanych mu czynów, a w konsekwencji jego skazania. Skarżący formułując analizowany zarzut przytoczył jedynie ogólne stwierdzenia dotyczące rzekomo naruszonych przez Sądy obu instancji przepisów, nie precyzując nawet owych „wątpliwości”, które w jego ocenie wystąpiły w analizowanej sprawie i miały przyczynić się do uniewinnienia Z. G., powielając jedynie linię obrony prezentowaną w tej sprawie przez skazanego, która nie została w toku postępowania potwierdzona.

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy nie dopuścił się w postępowaniu apelacyjnym żadnego uchybienia, które mogłoby skutkować uwzględnieniem kasacji.

Sytuacja życiowa skazanego Z. G. przemawiała za obciążeniem go kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

Rozstrzygnięcie zaś o wynagrodzeniu dla obrońcy skazanego – adwokata M. W. za sporządzenie i wniesienie kasacji znajduje podstawę w treści art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tj.: Dz. U. 2022.1184 ze zm.) w zw. z § 2 pkt 1, § 4 ust. 1, 2 i 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019r.18 ze zm.) Wynagrodzenie to określono według norm przypisanych, mimo złożenia wniosku o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej przy zastosowaniu stawek wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.), z powołaniem się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie o sygn. akt SK 78/21. Zauważenia bowiem wymaga, że orzeczenie to dotyczyło rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zakresie jego § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 3, miało więc charakter zakresowy. Sąd Najwyższy nie widzi podstaw prawnych do rozszerzania skutków wydanego przez Trybunał Konstytucyjny wyroku na przepisy, których on bezpośrednio nie dotyczył. Podkreślenia zaś przede wszystkim wymaga to, że

omawiana kwestia winna znaleźć jak najszybciej swe rozstrzygnięcie w zmianie obowiązujących przepisów. To bowiem organ nie dokonujący zmiany przepisów, co do których istnieje wątpliwość co do ich zgodności z Konstytucją, ponosi wyłączną odpowiedzialność za taki stan rzeczy. Niedopuszczalne zaś byłoby obciążanie stron obowiązkiem ponoszenia kosztów w wysokości wyższej niż wynika to wprost z obowiązującego rozporządzenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2023 r., IV KK 314/23). Natomiast charakter sprawy i nakład pracy obrońcy uzasadniał przyznanie wynagrodzenia w stawce określonej § 3 ust. 2 pkt 4 powoływanego rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[K.K.]

[ms]